

POSTRZAŁ (12) *sb m*

o jasne, a pochylone.

sg *N* postrzał (3). ◇ *G* postrzǫłu (1). ◇ *A* postrzał (3). ◇ *I* postrzǫłem (3); -em (2), -(e)m (1). ◇ *L* postrzǫle (1). ◇ *pl* *A* postrzǫły (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *Rodzaj wrzodu* (7) : Rozdział *Wtory*. O *Froncoch/ łamaniu/ álbo łupaniu*: o zǫdniku y pǫdaniu ciǫłǫ: o postrzale y robakoch w rǫnach. *SienLek* 129v; Ale iź postrzał máło co lépszý niź frǫncǫ/ vmyślilem y thu o nim niéco rádźić: Postrzał iéft koftny wrzód/ od ktorégo łye kość/ od łtǫwu do łtǫwu pǫda/ od kthorégo pǫdǫnia gdy zemrze kość/ wielkǫ biédę czyni w ciéle niźliśýe przez miéfo ná wierzch przedrze *SienLek* 130v; Dobre theź źielé przymiotowé/ z nowym/ tho iéft/ świnim łǫdlem świezym vtłuc/ á ná postrzał wczás przyłóżyć/ tedy zginie. *SienLek* 131, 130v *margin*, 131 *źp*, S[ss].

2. *Strzał; adacta sagitta, spiculum affixum a. defixum Cn* (5) :

Zwoty: peryfr. »postrzǫłem z świata wziǫć« = *zabić* (1): Ale *fatum* nieścǫfńé [...] rzemieślnikǫ tego/ [...] przez té y tǫkié/ ktorým to nieprzyłtǫło/ á łnadź y broni vźywǫć y mieć do czǫfu niegodźiło/ mǫrnie/ bez wǫzelǫkiéy przyczyny/ nie bez źalu y łzkody [...] naglé pułhacznym postrzǫłem z światǫ wźiéło. *SarnStat* 1315.

»postrzǫłem ubić« (1): Tǫm [*w bitwie*] postrzǫłem vbito pod nim [*Glińskim*] koniǫ dwoim *StrykKron* 702.

Wyrażenie: »pułhaczný postrzał« (1): *SarnStat* 1315 *cf* »postrzǫłem z świata wziǫć«.

Przen: O *strzǫlach Amora i miłósci* (3) : Pierśi ku łtrzale źǫrtkiéy obnǫżoné Wolę ia widǫć [*lege:* wydać]/ niź postrzǫły oné Slepégo łynkǫ przyiǫć w łerce łłodkié/ Lecz potym gorzkié [*tj. postrzǫły słodkie, ... gorzkie*]. *GosłCast* 40.

Zwrot: »postrzǫłem strzelać« (1): *Cyprydy łynie/ Boźku bez łitości/ Oczóm łzkodliwy/ A łufǫcy kości/ Do gruntu łercǫ Stucznie przeniǫiǫć/ Swoim postrzǫłem Nie zbyтым łtrzélǫiǫć. GosłCast* 40.

Wyrażenie: »postrzał miłósci« (1): Od kogoś wiele dobrǫ miǫłǫ/ Przyymi y złé/ á przełom/ ten postrzał miłósci *GosłCast* 37.

3. [*myśl. Przynęta z zabitej drobnej zwierzyny (pl)*]: tedy połýp pǫzenice tǫm [...] gdzieby dobrze pothacz wylźłǫ/ [...] á nie zǫbawiay łie wielkim łýpǫnim/ dołýć raz: iedno połýpawłý pogrǫb/ potym ná wierzchu potrzǫśni troché postrzǫły/ day tǫm gdzieby rozumiał gdzieby ptakǫ mogł narychley przywieść *CygMyśl* A3; gdy wyiedziéłz w pole y obaczłýłz gdzieby łie ptacy wpǫłli [...]/ tǫm łieć połtaw/ połýp pǫzenice/ postrzǫły day iǫko inłzemu ptakowi: á tǫm ie [*grzywacze*] bǫrzo łnadno przywiedziéłz/ bo gdy trafiǫ ná postrzǫły/ tedy łami bǫrzo pǫrędko doydǫ *CygMyśl* B4v.]

Cf **STRZELENIE, ZASTRZAŁ**